

HÅLLBARHET

Detta är en sammanställning av de hållbarhetskrav och villkor som har ställts i upphandlingen av:

HVB Barn och unga 2017

Nivå av hållbarhet

Hållbarhetskrav Ja Nej

Hållbart avtal¹ Ja Nej

Hållbart alternativ² Ja Nej

¹ Med hållbart ramavtal menas ett ramavtal som är fokuserat på en hållbar lösning. Det kan vara en design/prestanda/funktion där ett helhetsperspektiv har antagits ur hållbarhetssynpunkt. Antingen kan det gälla en mer hållbar lösning än den konventionella lösningen på marknaden, eller så omfattar ramavtalet enbart den hållbara delen av den etablerade marknaden, t.ex. elbilar.

² Med hållbart alternativ menas ett ramavtal där det finns varor i varukatalogen/webbutiken/varulistan som är markerade som särskilt hållbara. Det kan t.ex. vara miljömärkning enligt Svanen, energimärkning, Fairtrade-märkning eller Upphandlingsmyndighetens kriterier för giftfri förskola. Tanken är att det ska vara lätt för kunden att hitta de hållbara alternativen på ramavtalet.

SAMMANFATTNING HÅLLBARHETSNYTTOR

Genom våra kravställningar i upphandlingen uppnås följande hållbarhetsnyttor:

Barns rätt i upphandling

- Vi har baserat upphandlingsunderlaget på Socialstyrelsens vägledningar för HVB för barn och unga, som har tagit i beaktande barnkonventionen.
- Verksamheten ska ha god kännedom om barnkonventionen.
- Leverantören ska utföra säkerhetskontroller av personal.

Arbetsmiljö

- Leverantören ska bedriva ett systematiskt personalarbete.
- Leverantören ska arbeta efter Arbetsmiljöverkets föreskrifter.
- Leverantören ska utforma och utrusta arbetsplatsen för att förebygga risken för hot och våld så långt det är möjligt.
- Förekomst av alkohol och droger ska inte accepteras inom HVB-hemmet.
- Personal ska inte medverka till att cigaretter köps åt barn/unga och inte heller röka tillsammans med placerade minderåriga.

Lika rättigheter och möjligheter

- Om behovet uppstår hos uppdragsgivaren står denna för beställning av tolk. Uppdragsgivaren svarar då för kostnaderna för tolk. I övriga fall ska verksamheten stå för beställning och kostnad.

Tillgänglighet och samtliga användares behov

- Leverantören ska ange hur tillgänglig verksamheten är för personer med funktionsnedsättningar (urvalssökning).

Systematiskt miljöarbete

- Leverantören ska bedriva ett systematiskt miljöarbete.

Övrigt

- Leverantören ska säkerställa att verksamheten har en dokumenterad värdegrund.

DE GLOBALA MÅLEN

Ramavtalet bidrar till mål 1 ingen fattigdom, mål 2 ingen hunger, mål 3 hälsa och välbefinnande och mål 10 minskad ojämlikhet i Agenda 2030, då det syftar till att möta kommunernas huvudsakliga behov för externa placeringar av barn och unga med olika behov av akut-, behandlings- och utredningsplacering.

Krav och villkor i upphandlingen bidrar till att uppnå mål 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 12 och 16.

HÅLLBARHETSHÄNSYN

Nedan är en sammanställning av de hållbarhetshänsyn som tagits i upphandlingen och hur vi resonerat kring respektive hänsyn. Du kan även se kravformuleringarna i avtalet.

BARNS RÄTT I UPPHANDLING³

Ja Nej

Motivering: Vi har baserat upphandlingsunderlaget på Socialstyrelsens vägledningar för HVB för barn och unga, som har tagit i beaktande barnkonventionen. Verksamheten ska dessutom ha god kännedom om barnkonventionen. Vi har också ställt krav på säkerhetskontroll av personal.

Lagar, förordningar, föreskrifter och riktlinjer

Verksamheten ska bedrivas enligt gällande rätt samt enligt alla och vid varje tillfälle tillämpliga lagar, förordningar och riktlinjer.

Verksamheten ska ha god kännedom om FNs konvention om barns rättigheter.

Leverantören svarar för att all personal har kännedom om och efterlever lagstiftning och övrigt regelverk.

Säkerhetskontroll av personal (krav på leverantören)

Leverantören ska säkerställa att inte verksamhetens föreståndare eller någon i personalen varit dömd för våldsbrott eller alkohol-/narkotikabrott under de senaste fem åren. Vid anställning av personal inom missbruksvård ska dessa ha minst tre år utan missbruk efter eventuell avslutad missbruksbehandling.

Leverantören med målgrupper barn/ungdomar ska ansvara för och garantera att det inte finns någon i ledning eller personal i verksamheten som dömts för brott mot underåriga, sexualbrott eller brott i aktuell yrkesutövning.

Leverantören ska iaktta och följa i var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter som avser registerkontroll.

Verksamheten ska vid uppföljning kunna redovisa egen policy och rutin som visar hur kravet uppfyllts.

³ Inköpscentralen är skyldig att beakta barns rätt i upphandling. Informationen här tar sikte på om barns åsikter har beaktats i valet av produkt eller utformande av tjänst, om särskilda krav (exempelvis kemikalier) har ställts på produkten eller tjänsten på grund av att den riktar sig till barn eller om det har ställts ett särskilt krav på att leverantören ska utföra tjänsten med beaktande av barnets bästa.

ARBETSRÄTTSLIGA VILLKOR I SVERIGE⁴

Ja Nej

Motivering: Sociala tjänster är undantagna kravet i 17:2 LOU.

ARBETSMILJÖ⁵

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på systematiskt personalarbete, arbetsmiljöansvar och krav relaterat till alkohol, droger och cigaretter.

Systematiskt personalarbete (krav på leverantören)

En viktig faktor för att uppnå efterfrågat behandlingsresultat är både personalkontinuitet och den personalsociala situationen på arbetsplatsen.

Verksamheten ska systematiskt och kontinuerligt arbeta så att personal motiveras att stanna, trivs och utvecklas på arbetsplatsen samt visar att det finns strategier för konfliktlösning mellan personalen, personal och chef samt personal och den placerade. Verksamheten ska minst en gång per år genomföra medarbetarundersökningar och regelbundna medarbetarsamtal som bland annat hanterar frågor om arbetsmiljö och kontrollerar att anställda har kunskap om och arbetar efter verksamhetens mål och värdegrund. Uppföljande handlingsplaner ska upprättas under avtalsperioden.

Verksamheten ska vid uppföljning kunna redovisa hur kravet uppfyllts.

Arbetsmiljöansvar (krav på leverantören)

Leverantören har ansvaret för att arbetsmiljön enligt arbetsmiljölagen. Verksamheten ska ha en arbetsmiljöplan och kontinuerligt utveckla metoder för att upprätthålla en god arbetsmiljö. Verksamheten ska arbeta efter Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och systematiskt arbetsmiljö. En arbetsmiljöpolicy ska finnas enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete.

Leverantören ska utforma och utrusta arbetsplatsen för att förebygga risken för hot och våld så långt det är möjligt. Av föreskriften framgår att om det finns en påtaglig risk för våld eller hot om våld får den inte utföras som ensamarbete. Leverantören har ett ansvar att planera och riskbedöma arbetet så långt som möjligt och

⁴ Inköpscentralen är skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor enligt kollektivavtal (lön, semester och arbetstid) om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet och det anses behövligt.

⁵ Inköpscentralen ställer krav på arbetsmiljö i de fall arbetsmiljöriskerna är höga, bland annat genom krav på systematiskt arbetsmiljöarbete. Kraven kan gälla både fysiska, psykologiska och sociala förhållanden.

ska ordna ensamarbete så att risken för skada inte är större för den ensamarbetande än om flera utför arbetet gemensamt.

Vid en vålds- eller hotsituation ska arbetstagarna kunna kalla på snabb hjälp och få stöd efteråt för att förebygga och lindra psykiska och fysiska skador. Tillbud och händelser med våld eller hot om våld ska dokumenteras och utredas samt anmälas till Arbetsmiljöverket.

Leverantören ska förvissa sig om att föreståndare och personal har kunskap om arbetsmiljön enligt arbetsmiljölagen.

Leverantör/verksamheten ska ha rutin hur kravet ska uppfylls.

Alkohol, droger och cigaretter (krav på tjänsten)

Förekomst av alkohol och droger ska inte accepteras inom HVB-hemmet. Verksamheten ska försäkra sig om att ledning och personal i tjänst är nykter och drogfri. Verksamhetens lokaler ska vara rökfria.

Missbruk som visar sig på arbetsplatsen är en arbetsmiljöfråga och ska hanteras som en sådan av arbetsgivaren. Personal ska inte medverka till att cigaretter köps åt barn/unga och inte heller röka tillsammans med placerade minderåriga.

Verksamheten ska ha en policy för en drogfri miljö.

Verksamheten ska ha rutin för;

- åtgärder vid misstanke om missbruk, och
- när missbruk har konstaterats.

Leverantören ansvarar för att rutinen är väl känd av ledning och av personal.

SYSSELSÄTTNING⁶

Ja Nej

Motivering: Sysselsättningskrav är inte lämpliga för sociala tjänster, då kvaliteten på tjänsten är nära länkat till kvaliteten och utbildningsnivån på personalen.

⁶ Inköpscentralen öppnar i de fall det är lämpligt, med tanke på upphandlingsföremålet och avtalets längd, upp för våra kunder att föra dialog med leverantörer om sysselsättningsfrämjande åtgärder för grupper som står långt från arbetsmarknaden, t.ex. utrikes födda, nyanlända, personer med funktionsnedsättning, personer som saknar avslutad gymnasieutbildning, äldre eller långtidsarbetslösa.

LIKA RÄTTIGHETER OCH MÖJLIGHETER⁷

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på tolk.

Tolk (krav på tjänsten)

Om behovet uppstår hos uppdragsgivaren står denna för beställning av tolk. Uppdragsgivaren svarar då för kostnaderna för tolk. I övriga fall ska verksamheten stå för beställning och kostnad.

TILLGÄNGLIGHET OCH SAMTLIGA ANVÄNDARES BEHOV⁸

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på att leverantören ska ange hur tillgänglig verksamheten är för personer med funktionsnedsättningar (urvalssökning).

Urvalssökning

Tillgänglighet för rullstolsburna? (Ja/Nej svar)

Tillgänglighet för rullstolsburna med assistans? (Ja/Nej svar)

Handikapparkering finns? (Ja/Nej svar)

Handikaptoalett finns? (Ja/Nej svar)

Tillgänglighet för synskadade? (Ja/Nej svar)

God miljö för hörselskadade? (Ja/Nej svar)

Tillåtet för djur att vistas i lokalen? (Ja/Nej svar)

⁷ Inköpscentralens krav på lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringslagens sju diskrimineringsgrunder kan ta sikte på både leverantörer som arbetsgivare och leverantörers bemötande av allmänheten eller personal inom avropande myndigheter. Kraven kan också svara mot olika gruppers behov och villkor, t.ex. kläder i storlekar för både storvuxna och småvuxna, kvinnor och män.

⁸ Inköpscentralen är skyldig att ställa tillgänglighetskrav om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet, det som ska upphandlas ska användas av fysiska personer och det inte finns några särskilda skäl att inte ställa krav. En nedsättning av funktionsförmåga kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och kan t.ex. handla om nedsatt rörelseförmåga, syn, hörsel, röst- och talfunktion, kognitiv förmåga, besvär i andningsorgan, allergier eller överkänslighet, eller andra nedsättningar och variationer i funktionsförmåga.

HÅLLBARA LEVERANSKEDJOR⁹

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då det är en tjänst som har upphandlats.

CIRKULÄR EKONOMI¹⁰

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då det är en ren tjänst som inte involverar produkter eller material.

KLIMATPÅVERKAN¹¹

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då tjänsten inte kan anses ge upphov till någon betydande klimatpåverkan.

NATURRESURSER, BIOLOGISK MÅNGFALD OCH EKOSYSTEM¹²

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då tjänsten inte kan anses ge upphov till någon betydande påverkan på naturresurser, biologisk mångfald eller ekosystem.

⁹ Inköpscentralen är skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor enligt ILO:s kärnkonventioner om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet och det anses behövt. Inköpscentralens krav om hållbara leveranskedjor täcker dock alla fyra delar av UN Global Compact, dvs. mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och antikorrupcion. Kraven kan också utökas med specifika krav för t.ex. etisk eller rättvis handel eller konfliktmineraler.

¹⁰ Inköpscentralen har ett särskilt fokus på cirkulär ekonomi då behovet är stort av att snabbt få till cirkulära materialflöden och ett minskat fotavtryck från de varor som upphandlas. Kraven syftar bland annat till återanvändning, reparation, renovering, återtillverkning, delning, förlängd livslängd, modularisering och förlängd garantitid. De syftar också till att öka innehållet av återvunnet material i produkten samt materialmärkning.

¹¹ Inköpscentralen har som ambition att ställa drivande klimatkrav som möjliggör för upphandlande myndigheter att uppfylla sina klimatmål. En viktig del i arbetet är att analysera var i produktens/tjänstens livscykel störst klimatpåverkan sker och inrikta kraven på detta. Klimatpåverkan kan exempelvis bero på utsläpp av växthusgaser, energi- eller bränsleanvändning och materialval. Inköpscentralen har också ett särskilt fokus på fossilfria transporter, då området är mycket viktigt för att klimatmålen ska kunna nås.

¹² Inköpscentralen har som ambition att säkerställa ett hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, t.ex. krav på markanvändning, nyttjande av vattenresurser och bekämpningsmedel samt läckage av näringsämnen.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKADLIGA ÄMNEN¹³

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då det är en tjänst som inte omfattar hantering av produkter.

SYSTEMATISKT MILJÖARBETE¹⁴

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på systematiskt miljöarbete.

Miljöarbete (krav på leverantören)

Leverantören och verksamheten ska bedriva ett systematiskt miljöarbete och ha en miljöpolicy/miljöplan för stödboendet. I miljöarbetet ska verksamheten sträva efter att minimera negativt miljöpåverkande faktorer i verksamheten som till exempel avfallshantering/återvinning, energiförbrukning, utsläpp, resor och livsmedel.

ÖVRIGT

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på etik och gemensam värdegrund.

Etik och gemensam värdegrund (krav på leverantören)

Verksamheten ska ha en gemensam och dokumenterad värdegrund med rutin. Leverantören ska säkerställa:

- att verksamhetens värdegrund utgår från principen om alla människors lika värde,
- att värdegrunden tydliggör den placerades rätt till självbestämmande och integritet samt inflytande och delaktighet,
- att värdegrunden är förankrad bland de placerade och personal,

¹³ Inköpscentralen har som ambition att minska risken för exponering av miljö- och hälsoskadliga ämnen i upphandlade produkter. Genom de krav vi ställer begränsar vi innehållet av bland annat ftalater (mjukgörare), färgämnen, flamskyddsmedel, flyktiga organiska eller högfluorerande ämnen samt ämnen på EU:s kandidatlista. Kraven syftar också till att minimera utsläpp och emission av miljö- och hälsoskadliga ämnen från upphandlade produkter och tjänster, som exempelvis formaldehyd från möbler eller kväve- & svaveloxider, partiklar och marknära ozon från fordon.

¹⁴ Inköpscentralen ställer krav på att leverantören ska arbeta systematiskt för att förbättra sin organisations miljöpåverkan och bidra till en hållbar utveckling. Kravet syftar till att leverantören har den kapacitet och de rutiner som krävs för att hantera miljökraven som ställs i upphandlingen, genom krav på systematiskt miljöarbete utifrån exempelvis ISO 14001, EMAS, FR 2000, Svensk Miljöbas eller ett eget system som uppfyller våra krav.

- att placerade och personal informeras om värdegrunden vid inledning av placering respektive anställning
- att arbetet med värdegrundens efterlevnad följs upp och dokumenteras, och
- att värdegrunden är tillgänglig för alla intressenter.

Den dokumenterade värdegrunden med rutin ska vara tillgänglig i verksamheten för personal, vid uppföljning och för uppdragsgivare.